

John Inge Vik
Vik
5396 VESTRE VINNESVÅG

Trondheim, 12.09.2014

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2014/4235

Saksbehandler:
Lise Rognes

Avgjørelse av klage på vedtak om avslag på fellingsløyve for skadegjørende kongeørn i Fitjar

Miljødirektoratet tar klage fra John Inge Vik ikke til følge, og opprettholder Fylkesmannen i Hordaland sitt vedtak av 14. april 2014 om avslag på søknad om fellingstillatelse av kongeørn i Fitjarøyene i Fitjar kommune i Hordaland. Det vil i det følgende redegjøres for direktoratets vurderinger.

Sakens bakgrunn

Fitjarøyane beitelag ved John Inge Vik søkte den 8. januar 2014 om fellingstillatelse av skadegjørende kongeørn i området Fitjarøyene i Fitjar kommune i Hordaland. Søknaden er begrunnet i at kongeørn som skadevolder utgjør et eskalerende problem. Mattilsynet har i brev av 24. mars 2014 gitt varsel om vedtak om beiterestriksjoner for beitesesongen 2014 for omsøkt området dersom det ikke kan fremlegges tiltak som kan redusere tap av sau og lam. Fylkesmannen i Hordaland avslo søknaden i vedtak av 14. april 2014. Vedtaket ble påklaget i udatert brev mottatt hos Fylkesmannen i Hordaland 5. mai 2014. Kommentarer til avslag på søknad fra Fitjar sau og geit av 4. mai 2014 er vedlagt oversendelse fra Fylkesmannen i Hordaland. Direktoratet har fått oversendt klagen for endelig avgjørelse i brev av 15. mai 2014.

Klagers anførsler

Klager viser til dersom man sammenholder tapstallene med rovdyrenes normaladferd, så foreligger det en indikasjon på at det hekkende paret viser unormal adferd i form av spesialisert jakt på villsau og at paret med størst sannsynlighet er lystjegere. Klager anfører at det hekkende paret er identifisert som skadevolder. Det er også vist til vedtak av 28. januar 2014 fra Fylkesmannen i Nordland for et lignende tilfelle.

Fylkesmannens vurderinger

Fylkesmannen viser til at det ikke er innkommet nye opplysninger som medfører at klagen blir å ta til følge. Det vises til at det etter år 2000 har vært dokumentert kongeørnskader i besetningen og at beitelaget i flere år har fått tilkjent erstatning for tap, samt FKT-midler til tiltak mot tap. Videre vises det til at tapstallene har vært spesielt høye de to siste årene og at Mattilsynet har varslet om beiterestriksjoner i beiteområdet. Fylkesmannen begrunner sitt avslag med at det ikke er mulig å individualisere skadevoldende individ og følgelig er vilkårene i rovviltforskriften § 12 ikke til stede

for å innvilge søknad om skadefelling.

Lovgrunnlaget

Lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (nml.) § 18, første ledd bokstav b og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 12, jf. §§ 1 og 3, danner den juridiske rammen for direktoratets vedtak i denne saken.

Naturmangfoldloven § 1 (lovens formål)

Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.

Naturmangfoldloven § 5 første ledd (forvaltningsmål for arter)

Målet er at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Så langt det er nødvendig for å nå dette målet ivaretas også artenes økologiske funksjonsområder og de øvrige økologiske betingelsene som de er avhengige av.

Naturmangfoldloven § 18 (annet uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk etter vurdering av myndighetene)

Kongen kan ved forskrift eller enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk (...)

b) for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk, vann eller annen eiendom, (...)

Vedtak etter første ledd bokstav a til f kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Rovviltforskriften § 1 (formål):

Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter.

Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.

Rovviltforskriften § 12 (Skadefelling av kongeørn)

Fylkesmannen kan gi tillatelse til felling av enkeltindivider av kongeørn som volder vesentlig skade på bufe eller tamrein, forutsatt at felling kan rettes mot bestemte individer, jf. viltloven § 14. Vedtak om felling skal være begrenset til et bestemt område og tidsrom. Det kan knyttes vilkår til fellingstillatelsen.

Kommentarene til rovviltforskriften § 12

(...) For felling av kongeørn er det et vilkår at andre tiltak for å forebygge skade er utprøvd i rimelig utstrekning. (...) Kongeørn opptrer som skadevolder i mer avgrensede tidsperioder enn de andre artene, og skader kan ofte forebygges gjennom enklere tiltak. Fellingstillatelser kan gis for å stoppe en pågående skadesituasjon, men det tillates ikke felling utelukkende for å forhindre fremtidige skader som for de andre artene. Fylkesmannen kan derfor gi tillatelse til felling av enkeltindivider av kongeørn som volder vesentlig skade på bufe eller tamrein, forutsatt at felling kan rettes mot bestemte individer som volder skade. Vedtak om felling skal være begrenset til et bestemt område og tidsrom. Det kan knyttes nærmere vilkår til fellingstillatelsen, herunder at etablerte par eller voksenfugler skal være unntatt og at felling foretas av nærmere bestemte personer. Felling kan iverksettes uten hensyn til fredning, men skal følge bestemmelsene om ordinær jaktutøvelse fastsatt i medhold av viltloven.

Direktoratets vurdering

Klagen anses å være rettidig.

Omsøkt fellingstillatelse reguleres av rovviltforskriften § 12. Det oppstilles som vilkår at det må foreligge vesentlig skade på bufe og at fellingene må rettes mot bestemte individer.

Siden 2003 er det registrert 37 kadaverfunn på klager i Rovbase hvorav 14 er dokumentert eller antatt tatt av kongeørn. I løpet av 2012 ble det registrert 3 kadaverfunn og i 2013 ble det registrert 4 kadaverfunn dokumentert eller antatt tatt av kongeørn. Skadedokumentasjon er utfordrende da beiteområdet består av flere øyer over et stort areal, villsauen er liten og det er vanskelig å finne kadaver.

I 2012 la fylkesmannen til grunn at alt tap utover normaltap var tilstrekkelig sannsynliggjort tapt til kongeørn. Det var søkt om erstatning for 7 sau og 45 lam hvorav 1 sau og 36 lam ble erstattet. For 2013 ble det søkt om erstatning for 2 morsøyer, 40 søyer uten lam og 67 lam som tapt til kongeørn. Det ble innvilget erstatning for 24 sau og 36 lam.

Det er sannsynlig at kongeørn står for deler av tap av sau og lam da 14 dyr er dokumentert eller antatt tatt av kongeørn. Det fremgår av fylkesmannens vedtak at SNO i 2013 har registrert vellykket hekking i ett av flere påviste reir for et territoriehevdende kongeørnpar.

Statens Naturoppsyn (SNO) har vært på oppsyn på Fitjarøyene ved tre anledninger i 2014, hhv 5. februar, 3. mars og 15. april. Ved oppsyn 5. februar 2014 ble det observert to kongeørner, hhv én på vingene ved Bårsund og én sittende på Eggøya. Ved oppsyn 3. mars 2014 ble det observert ett individ på Ivarsøy som trolig var kongeørn.

Til dette kommer også klagers observasjoner av flere kongeørn og funn av lam i reir. Klager opplyser i sin søknad om fellingstillatelse at han vinterstid har registrert 7 til 8 kongeørner på øyene, og litt færre på sommer og høst. Videre opplyser han i sin klage at han for to år siden hadde daglig oppsyn med et reir hvor han fant 5 lam hver uke. Endelig opplyser han at representanter for fylkesmannen og SNO også har vært til stede og observert to lam i reiret.

Da det sannsynligvis er flere skadevoldende individ, og det ikke foreligger tilstrekkelig grunnlag for å identifisere konkret skadevolder, er vilkårene i rovviltforskriften § 12 ikke oppfylt. Mangel på individualisering av skadevolder er avgjørende for resultatet av klagebehandlingen. Dette medfører at klagen blir å avslå og fylkesmannens vedtak opprettholdes.

Det er opplyst i oversendelsen fra fylkesmannen at det vil bli trukket inn faglig ekspertise på villsau og kongeørn for å finne frem til effektive tiltak som kan redusere tapstallene fra ørn til et nivå som tilfredsstiller Mattilsynet sine krav. Eventuelt nye momenter opplyses vil bli videresendt til direktoratet. Det gjøres oppmerksom på at slike nye momenter ikke er mottatt hos oss.

Etter direktoratets oppfatning er kravet til kunnskapsgrunnlag, føre-var-prinsippet og krav til vurdering av påvirkning av økosystem, jf. naturmangfoldloven §§ 8, 9 og 10, ivarettatt ved fylkesmannens vurdering av vilkårene etter rovviltforskriften § 12, og vurderingene tiltres.

Vedtak

Direktoratet tar ikke klagen til følge. Fylkesmannen i Hordaland sitt vedtak av 14. april 2014 om avslag på fellingstillatelse på kongeørn på Fitjarøyene i Fitjar kommune opprettholdes. Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. Forvaltningsloven § 28.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Erik Lund
Fung. seksjonsleder

Lise Rognes
seniorrådgiver

Kopi til:

Fylkesmannen i Hordaland	Postboks 7310	5020	Bergen
Fitjar kommune	Postboks 83	5418	FITJAR
Fitjar sau og Geit	Raunholm	5419	FITJAR